نگرش دانشجویان رشته علوم آزمایشگاهی دانشگاه علوم پزشکی البرز نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود در سال ۱۴۰۰

آتوسا معدنی پور[۱]، مهدیه مهرپوری[۲]

۱. دانشجوی کارشناسی، علوم آزمایشگاهی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی البرز، کرج، ایران.

۲. گروه علوم آزمایشگاهی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی البرز، کرج، ایران.

نویسنده مسئول: مهدیه مهرپوری، گروه علوم آزمایشگاهی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی البرز، کرج، ایران.

ORCID : 0000-0001-7259-4811

Email : mahdiyemehrpoori@gmail.com

چکیده

مقدمه: دانشجویان از ارزشمندترین سرمایه‌های هر کشور هستند و دیدگاه‌شان به رشته تحصیلی و آینده شغلی می‌تواند بعنوان راهنمایی مناسب جهت اتقا کیفیت خدمات آموزشی استفاده شود. هدف این مطالعه تعیین نگرش دانشجویان علوم آزمایشگاهی دانشگاه علوم پزشکی البرز نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی است.

روش‌ها: این پژوهش به‌صورت مقطعی- توصیفی روی ۱۱۷ نفر از دانشجویان علوم آزمایشگاهی و به صورت سرشماری انجام شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌ای مشتمل بر سئوالات دموگرافیک و سئوالات اصلی تحقیق استفاده گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده از نرم‌افزار SPSS، آمار توصیفی و آزمون-های آماری t-test، ANOVA و آزمون‌های ارزیابی همبستگی استفاده شد.

یافته‌ها: میانگین و انحراف معیار سنی افراد مورد مطالعه ۱/۴۳±۲۰/۶۶ بود که ۲۹/۱ درصد مرد و ۷۰/۹ درصد زن بودند. میانگین نمره نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی ۸/۱۹±۴۲/۵۹ بود (P-Value<۰/۰۵) که ۴۳ درصد دارای نگرش مثبت و ۵۷ درصد دارای نگرش منفی بودند. همچنین، میانگین نمره نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی ۳/۵۰±۱۳/۴۵ بود (P-Value<۰/۰۰۰) که ۳۵/۱ درصد نگرش مثبت و ۶۴/۹ درصد نگرش منفی نسبت به آینده شغلی داشتند.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج، اغلب دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی خود آگاهی لازم را نداشتند، پیشنهاد می‌گردد جهت شناخت بهتر رشته‌های تحصیلی در دانشگاه و بهبود دیدگاه دانشجویان مشاوره‌های لازم به دانش‌آموزان جهت آشنایی بهتر با رشته‌های تحصیلی دانشگاهی ارائه گردد. همچنین، تضمین امنیت شغلی و ایجاد جایگاه شغلی مناسب برای فارغ التحصیلان این رشته از راهکارهای مناسب جهت تقویت نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی می‌باشد.

کلیدواژه‌ها: نگرش، رشته تحصیلی، آینده شغلی، علوم آزمایشگاهی.

نوع مقاله: پژوهشی

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۳/۱۷ **پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۷/۴**

ارجاع: معدنی پور آتوسا، مهرپوری مهدیه. نگرش دانشجویان رشته علوم آزمایشگاهی دانشگاه علوم پزشکی البرز نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود در سال ۱۴۰۰. ۱۴۰۰؛ ۸(۳): ۴۱-۳۲.

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-02-16]

[DOI: 10.52547/dsme.8.3.32]

[DOI: 10.52547/dsme.8.3.32] [Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-02-16]

مقدمه

پویندگان راه علم، همواره به دنبال راهی مناسب برای بروز توانایی‌های خود هستند تا از این طریق بتوانند نیازهای روحی و روانی خود را ارضا کنند؛ پس بدیهی است که علاقمندی به رشته‌ی تحصیلی برای دانشجویان از اهمیت بالایی برخودار باشد. آگاهی، شناخت و علاقه به رشته تحصیلی و آینده شغلی نه تنها حس مسئولیت پذیری را در افراد تقویت می‌کند، بلکه همچنین منجر به ارتقا کارایی افراد در ارائه خدمات می‌گردد (۱). از آنجا که مسئولیت پذیرش و تربیت دانشجو بر عهده مؤسسات آموزش عالی و مراکز آموزش دانشگاهی می‌باشد؛ پس این مؤسسات و مراکز در پیشرفت کشور از جمله عوامل مهم و درخور توجه به حساب می‌آیند (۲). علاقمندی به شغل انگیزه‌ای برای ادامه‌ی اشتغال سودمند است و از مهمترین عوامل موفقیت شغلی، انگیزش شغلی است. از طرفی، بدون رضایت شغلی، ادامه‌ی اشتغال آزاردهنده و در ادامه غیرممکن خواهد بود (۳). شناخت‌ها، احساسات و آمادگی برای عمل نسبت به یک مساله در ترکیب با یک دیگر نگرش شخص نسبت به یک مساله را تشکیل می‌دهند؛ برای موفقیت و رسیدن به هدف در هر کاری نیاز است که این نگرش مثبت باشد (٤). نگرش‌های فرد در دوران مختلف زندگی هماهنگ با محیط اطراف دستخوش تغییر می‌شود و بیشتر تحقیقات حاکی از آن است که نگرش‌ها در دوران دانشجویی امکان تغییر بیشتری دارند و متاثر از شرایط محیط کار، نظام سازمانی، شغل، روابط حاکم بر محیط کار و عوامل فرهنگی است (۵). از طرفی، عوامل اجتماعی و اقتصادی نیز در نگرش و عملکرد تحصیلی دانشجویان اثر می‌گذارند؛ پژوهش‌ها نشان داده‌اند که افرادی از خانواده‌هایی با سطح اقتصادی ضعیف، مطالعه کمتری دارند، نسبت به تحصیل نگرش منفی دارند و لذا زودتر ترک تحصیل می‌کنند (٦).

کاملاً مشهود است که نیروی انسانی، ارزشمندترین سرمایه‌ی هر کشور است و رشد و توسعه‌ی فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی هر کشور به دنبال تربیت نیروی متخصص میسر می‌شود (۷). اشتغال در آینده از مهمترین دلایل انتخاب رشته توسط دانشجویان است. نگرانی از آینده‌ی شغلی یک مسئله جهانی بوده و مختص به کشور ایران نیست، بنابراین انجام مطالعات ملی و منطقه‌ای برای آگاهی از چگونگی نگرش دانشجویان به آینده‌ی شغلی و رشته‌ی تحصیلی طی سال‌های مختلف و مقایسه و ارزیابی نتایج حاصل از این مطالعات می‌تواند مفید باشد (۸). متاسفانه، سالانه شاهد هستیم که به دلیل نارضایی از رشته تحصیلی و یا نگرانی نسبت به آینده شغلی، تعدادی از دانشجویان از ادامه تحصیل انصراف داده و یا ناامیدانه به ادامه تحصیل می‌پردازند (۹). در این شرایط چنانچه سیستم آموزشی نتواند به درستی آسیب‌شناسی نموده و تدابیر لازم را اتخاذ نماید، در آینده نه تنها با کمبود نیروی متخصص در آزمایشگاه مواجهه خواهیم بود، بلکه این مسئله با هدررفت منابع مالی که صرف پذیرش و تربیت این نیروها شده است همراه است (۱۰).

در همین راستا، یکی از زیرمجموعه‌های مرکز مطالعه و توسعه آموزش تحت عنوان واحد پژوهش در آموزش با هدف ارتقا کمی و کیفی فعالیت‌های پژوهشی در زمینه آموزش در حال فعالیت است و برنامه ریزی در این زمینه از اهمیت به‌سزایی برخوردار است (۱۱). بعلاوه، در دسترس بودن اطلاعات توصیفی در ارتباط با وضع موجود و داده‌هایی در مورد نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود، جهت دستیابی به تغییراتی کارآمد مورد نیاز است(۱۲).

نتایج حاصل از مطالعات مختلف می‌تواند بعنوان یک راهنمای مناسب جهت اصلاح و بهبود برنامه‌های آموزشی بکار گرفته شود. بنابراین با توجه به اهمیت نوع نگرش دانشجو نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی و تاثیر آن در پیشرفت و افت تحصیلی در آموزش، این مطالعه با هدف تعیین نگرش دانشجویان رشته علوم آزمایشگاهی دانشگاه علوم پزشکی البرز در سال ۱٤۰۰ نسبت به رشته‌ی تحصیلی و آینده‌ی شغلی خود

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-02-16]
[DOI: 10.52547/dsme.8.3.32]

انجام شد تا قدمی هرچند کوچک در جهت بهبود شرایط و حل مشکلات برداشته باشیم.

مواد و روش‌ها

این پژوهش یک مطالعه مقطعی و توصیفی بود که در طی نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ در دانشگاه علوم پزشکی البرز انجام شد. جامعه پژوهش در این مطالعه دانشجویان رشته علوم آزمایشگاهی دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی البرز بودند که به دلیل محدود بودن جامعه مورد مطالعه، تمام دانشجویان (۱۱۷ نفر) به استثنای دانشجویان مشروطی یا دانشجویانی که به دلایل مختلف دارای وقفه تحصیلی بودند، به صورت سرشماری مورد مطالعه قرار گرفتند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده شد که از مطالعه‌ی قادری و همکاران گرفته شد (٤). به منظور محرمانه بودن اطلاعات از ذکر نام دانشجو در پرسشنامه خودداری گردید. بعلاوه، جهت جلوگیری از تاثیر استرس ناشی از امتحانات بر نتایج حاصل، این پرسشنامه در ابتدای نیم‌سال دوم تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بین دانشجویان ترم‌های مختلف که شرایط ورود به مطالعه را داشتند توزیع گردید. پرسشنامه به صورت دو بخش سئوالات دموگرافیک شامل جنس، سن، وضعیت تأهل، ترم تحصیلی، محل سکونت فعلی دانشجو و شغل پدر و مادر و سئوالات اصلی تحقیق که شامل ۲۰ سئوال بود تدوین گردید. ۱۵ سوال اول پیرامون نگرش دانشجو به رشته تحصیلی و ۵ سوال آخر در رابطه با نگرش دانشجو به آینده شغلی بود. قبل از توزیع پرسشنامه‌ها، روایی صوری و محتوایی آن توسط اساتید و متخصصین این رشته مورد تأیید قرار گرفت. همچنین ۲۰ پرسشنامه جهت اطلاع از پایایی سازه‌ها به صورت پیش آزمون توزیع شد که آلفای کرونباخ آن‌ها ۰/۹٦ بدست آمد که با توجه به بزرگ بودن از کمینه مورد انتظار برای پایایی یک پرسشنامه که ۰/۷ است، پایایی پرسشنامه مورد تایید قرار گرفت. معیار سنجش دیدگاه دانشجویان مورد مطالعه، مقیاس ۵ قسمتی لیکرت (کاملا مخالف= ۱، مخالف= ۲، نظری ندارم= ۳، موافق= ٤ و کاملا موافق= ۵) است و نمره پرسشنامه

بین ۲۰ تا ۱۰۰ متغیر می‌باشد. برای ارزیابی وضعیت نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی، میانگین نمرات آن‌ها با میانگین آزمون که نمره ٤۵ [۲/(۱۵+۷۵)] بود و برای ارزیابی وضعیت نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی، میانگین نمرات آن‌ها با میانگین آزمون که نمره ۱۵ [۲/(۵+۲۵)] بود مقایسه گردید. نمرات بیشتر یا مساوی مقادیر میانگین بعنوان نگرش مثبت و نمرات کمتر از مقادیر میانگین بعنوان نگرش منفی در نظر گرفته می‌شود.

در این مطالعه، جهت تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ استفاده گردید. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و آزمون‌های آماری t-test، ANOVA و آزمون‌های ارزیابی همبستگی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. در ضمن سطح معناداری در تمام این آزمون‌ها ۰/۰۵در نظر گرفته شد. شرکت در مطالعه مذکور و پاسخگویی به سؤالات، منوط به رضایت شرکت‌کنندگان بوده و محققین متعهد به حفظ و نگهداری محرمانه اطلاعات افراد در جریان مطالعه و انتشار نتایج بودند.

یافته‌ها

تمام ۱۱۷ پرسشنامه توزیع شده برگشت داده شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. تعداد ۳٤ نفر (۲۹/۱ درصد) از افراد مورد مطالعه مرد و ۸۳ نفر زن (۷۰/۹ درصد) بودند. میانگین و انحراف معیار سنی افراد ۱/٤۳±۲۰/٦٦ بود. از بین ۱۱۷ نفر تنها یک نفر (۰/۹ درصد) متاهل بود و سایر شرکت‌کنندگان مجرد (۹۹/۱) بودند. از نظر ترم تحصیلی ۳۱ نفر ترم دوم (۲٦/۵ درصد)، ۳٤ نفر ترم چهارم (۲۹/۱ درصد)، ۳۳ نفر ترم ششم (۲۸/۲ درصد) و ۱۹ نفر دانشجوی ترم هشتم (۱٦/۲ درصد) بودند.

وضعیت سکونت به گونه‌ای بود که ۱۰٦ نفر (۹۰/٦ درصد) در خانه پدری، ۸ نفر (٦/۸ درصد) در خوابگاه

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-02-16]
[DOI: 10.52547/dsme.8.3.32]

دانشجویی و ۳ نفر (۲/٦ درصد) در خانه شخصی یا پانسیون حضور داشتند. از نظر اشتغال پدر، ٤٥ نفر (۳۸/٥ درصد) دارای پدرانی با شغل آزاد، ٥٠ نفر (٤۲/۷ درصد) دارای پدرانی کارمند و ۲۲ نفر (۱۸/۸ درصد) دارای پدرانی با سایر شغل‌ها بودند. از نظر اشتغال مادر، ۸۸ نفر از دانشجویان (۷٥/۲ درصد) دارای مادرانی خانه‌دار بودند، ۲۲ نفر (۱۸/۸ درصد) دارای مادرانی کارمند و ۷ نفر (٦ درصد) دارای مادرانی با سایر شغل-ها بودند.

میانگین نمره نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی ۸/۱۹±٤۲/٥۹ بود که از میانگین مورد انتظار (عدد ٤٥) کمتر است. بنابراین نگرش افراد به رشته تحصیلی به سمت نگرش منفی می‌باشد که از نظر آماری معنادار بود (P-Value<۰/۰٥). در کل ٤۳ درصد دانشجویان دارای نگرش مثبت به رشته تحصیلی بودند و سایر دانشجویان (٥۷ درصد) نسبت به رشته تحصیلی خود نگرش منفی داشتند. توزیع فراوانی نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی بر حسب سوالات مختلف موجود در پرسشنامه در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱- توزیع فراوانی (درصد) نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی

سوالات	کاملا موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخالفم	کاملا مخالفم
این رشته را انتخاب کردم زیرا نمرات من فقط اجازه پذیرش دراین رشته را می‌داد.	۲۱(۱۷/۹)	۲۹(۲٤/۸)	۲۲(۱۸/۸)	۳۱(۲٦/٥)	۱٤(۱۲/۰)
اگر بار دیگر کنکور دهم باز این رشته را انتخاب خواهم کرد.	۱۷(۱٤/٥)	۳۱(۲٦/٥)	۲۸(۲۳/۹)	۲٤(۲۰/٥)	۱۷(۱٤/٥)
این رشته را انتخاب کردم چون به آن علاقه داشتم.	۲۰(۱۷/۱)	٤۱(۳٥/۰)	۲۸(۲۳/۹)	۱٦(۱۳/۷)	۱۲(۱۰/۳)
من از انتخاب این رشته راضی هستم.	۲۳(۱۹/۷)	٤٦(۳۹/۳)	۲۸(۲۳/۹)	۱۲(۱۰/۳)	۸(٦/۸)
من با آشنایی قبلی این رشته را انتخاب کردم.	۱٥(۱۲/۸)	۳٥(۲۹/۹)	٤۰(۳٤/۲)	۱٥(۱۲/۸)	۱۲(۱۰/۳)
به اجبار خانواده ام این رشته را انتخاب کردم.	۱(۰/۹)	٥(٤/۳)	۹(۷/۷)	۲۳(۱۹/۷)	۷۹(٦۷/٥)
قبل از انتخاب این رشته با اساتید این رشته مشورت کردم.	۷(٦/۰)	۱٦(۱۳/۷)	۲۰(۱۷/۱)	۲۱(۱۷/۹)	٥۳(٤٥/۳)
قبل از انتخاب این رشته با دانشجویان این رشته مشورت کردم.	۸(٦/۸)	۲۰(۱۷/۱)	۱٥(۱۲/۸)	۲۰(۱۷/۱)	٥٤(٤٦/۲)
من قبلا با افرادی که در این زمینه کار میکنند درخصوص انتخاب رشته مشورت کرده بودم.	۱۱(۹/٤)	۲۱(۱۷/۹)	۱۷(۱٤/٥)	۳۲(۲۷/٤)	۳٦(۳۰/۸)
اهداف دروس ارائه شده، متناسب با نیازهای فردی و انتظارات دانشجویان است.	۸(٦/۸)	۲٤(۲۰/٥)	٤٤(۳۷/٦)	۳۲(۲۷/٤)	۹(۷/۷)
من پس از تحصیل در این رشته علاقه بیشتری نسبت به رشته‌ام پیدا کردم.	۳۰(۲٥/٦)	٤۰(۳٤/۲)	۲٦(۲۲/۲)	۸(٦/۸)	۱۳(۱۱/۱)
به نظر من رشته من در مقاطع بالاتر ارزش بیشتری پیدا می‌کند.	٦۸(٥۸/۱)	۲٦(۲۲/۲)	۱۱(۹/٤)	٦(٥/۱)	٦(٥/۱)
اشتباها در این رشته پذیرفته شده‌ام.	٦(٥/۱)	۲(۱/۷)	۲۱(۱۷/۹)	۲٥(۲۱/٤)	٦۳(٥۳/۸)
به نظر من دانشجویان دیگر رشته‌ها نظر مناسبی نسبت به رشته‌ام دارند.	۷(٦/۰)	۲۹(۲٤/۸)	۳۷(۳۱/٦)	۳۲(۲۷/٤)	۱۲(۱۰/۳)
به نظر من جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنم نسبت به این رشته دید مثبتی دارد.	٦(٥/۱)	۱۸(۱٥/٤)	۳۲(۲۷/٤)	۳٥(۲۹/۹)	۲٦(۲۲/۲)

میانگین نمره نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی ۳/٥۰±۱۳/٤٥ می‌باشد که با توجه به اینکه کمتر از میانگین (عدد ۱٥) بود، حاکی از نگرش منفی دانشجویان نسبت به آینده شغلی بود که از نظر آماری نیز معنادار بود (P-۰/۰۰۰ <Value). در کل ۳٥/۱ درصد دانشجویان دارای نگرش مثبت به آینده شغلی بودند و سایر دانشجویان (٦٤/۹ درصد) نسبت به آینده شغلی خود نگرش منفی داشتند. توزیع فراوانی نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی برحسب سوالات مختلف موجود در پرسشنامه در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲- توزیع فراوانی (درصد) نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی

سوالات	کاملا موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخالفم	کاملا مخالفم
اساتید این رشته باعث ترغیب دانشجویان برای پیدا کردن شغل مناسب می‌شوند.	٦(٥/۱)	۲۹(۲٤/۸)	۳۹(۳۳/۳)	۲۰(۱۷/۱)	۲۳(۱۹/۷)
به نظر من مزایای حقوقی اشتغال در این رشته مناسب می‌باشد.	۳(۲/٦)	۱۳(۱۱/۱)	۳۱(۲٦/٥)	۲۸(۲۳/۹)	٤۲(۳٥/۹)
من نسبت به آینده این رشته نگرانی ندارم.	۷(٦/۰)	۱۸(۱٥/٤)	۱۷(۱٤/٥)	٤۱(۳٥/۰)	۳٤(۲۹/۱)
به نظر من وضعیت اشتغال برای مقاطع پایین‌تر بهتر از مقاطع بالاتر است.	۳(۲/٦)	۹(۷/۷)	۳۲(۲۷/٤)	۳٥(۲۹/۹)	۳۸(۳۲/٥)
من کار کردن در زمینه رشته آزمایشگاه را دوست دارم.	٤۷(٤۰/۲)	۳٥(۲۹/۹)	۲۲(۱۸/۸)	۷(٦/۰)	٦(٥/۱)

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-02-16]
[DOI: 10.52547/dsme.8.3.32]

در مقایسه ای که بین مردان و زنان در نگرش نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی با استفاده از آزمون t-test صورت گرفت، نتایج نشان داد هرچند که به طور کلی نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی منفی می‌باشد، اما در مقایسه براساس تفکیک جنسیت، نگرش زنان به رشته تحصیلی و آینده شغلی به مراتب نسبت به مردان مثبت‌تر می‌باشد. در جدول زیر (جدول ۳) نگرش دانشجویان خانم و آقا را نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی می توانید مشاهده نمایید.

جدول ۳- مقایسه نگرش نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی بین دانشجویان مرد و زن

	جنسیت	تعداد	میانگین و انحراف معیار	P Value
نگرش به رشته تحصیلی	مرد	۳٤	۳۹/۸۵±۹/۰٦	۰/۰۲
	زن	۸۳	٤۳/۷۲±۷/۵۸	
نگرش به آینده شغلی	مرد	۳٤	۱۲/۳۵±۳/۷٤	۰/۰۲
	زن	۸۳	۱۳/۹۰±۳/۳۲	

در مقایسه ای که بین دانشجویان ترم‌های مختلف با استفاده از آزمون ANOVA صورت گرفت، نتایج بیانگر این بود که تفاوتی بین این دانشجویان ترم‌های مختلف در نگرش به رشته تحصیلی و نگرش به آینده شغلی وجود ندارد. جدول زیر نگرش دانشجویان ترم‌های مختلف به رشته تحصیلی و آینده شغلی را نشان می‌دهد (جدول ٤).

جدول ۴- مقایسه نگرش نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی بین دانشجویان ترم‌های مختلف

	ترم تحصیلی	تعداد	میانگین و انحراف معیار	P value
نگرش به رشته تحصیلی	۲	۳۱	٤٤/۱٦±۷/٦۹	۰/۱۸
	٤	۳٤	٤۲/۵۸±۹/۵۹	
	٦	۳۳	٤۳/۱۸±٦/۲٦	
	۸	۱۹	۳۹/۰۵±۸/۳۸	
نگرش به آینده شغلی	۲	۳۱	۱۳/۹۰±۳/۹۱	۰/۲۰
	٤	۳٤	۱۳/۷۳±۳/۹۱	
	٦	۳۳	۱۳/٦۳±۲/٦۹	
	۸	۱۹	۱۱/۸۹±۳/۱۰	

از طرفی دیگر، ارزیابی همبستگی با آزمون پیرسون نشان داد که بین سن و نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی ارتباط آماری معکوس (r=-۰/۲۲، P-Value=۰/۰۱) وجود دارد که از نظر آماری نیز معنی‌دار است. این موضوع بدان معنی است که با افزایش سن دانشجو نگرش نسبت به رشته تحصیلی منفی‌تر می‌شود. بعلاوه ارزیابی آماری ارتباط بین سن دانشجویان با نگرش نسبت به شغل نیز نتایج مشابهی (r=-۰/۲۱، P-۰/۰۲ =Value) نشان داد. همچنین، مطالعه همبستگی بین نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی با نگرش دانشجویان به آینده شغلی نشان داد که این دو شاخص ضریب همبستگی مثبت دارند (r=-۰/۷۰، P-Value=۰/۰۰۰)، بدین معنی که نگرش مثبت به رشته تحصیلی همراه با نگرش مثبت به آینده شغلی و نگرش منفی نسبت به رشته تحصیلی همراه با نگرش منفی به آینده شغلی می‌باشد. در ارزیابی‌های که به منظور بررسی ارتباط بین نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی با شغل پدر یا شغل مادر انجام شد، نتایج تفاوت معنی‌داری را نشان نداد. این موضوع بیانگر این است نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی و آینده شغلی به نوع شغل پدر و مادر ارتباطی ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-02-16]

[DOI: 10.52547/dsme.8.3.32]

در پژوهش حاضر، نگرش دانشجویان رشته علوم آزمایشگاهی دانشگاه علوم پزشکی البرز نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود در سال ۱٤۰۰ مورد بررسی قرار گرفت. در این مطالعه متغیرهای جنس، سن، وضعیت تاهل، ترم تحصیلی، وضعیت سکونت و شغل پدر و مادر مورد پرسش قرار گرفتند تا نقش آن‌ها در نگرش دانشجویان جامعه آماری نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی‌شان سنجیده شود. بیشتر دانشجویان حاضر در جامعه آماری مونث بودند که به نظر می‌رسد به علت تعداد بالای شرکت‌کنندگان خانم در کنکور سراسری و نوع پذیرش دانشگاه‌ها و سازمان سنجش باشد (۱۳). یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد که نگرش دانشجویان علوم آزمایشگاهی نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی منفی می‌باشد. همچنین در مطالعه قادری و همکاران در ارتباط با دانشجویان علوم آزمایشگاهی نیز نتایج مشابهی حاصل شد (٤). البته در مطالعه‌ای که توسط مومنیان و همکاران در دانشگاه علوم پزشکی قم و روی تعدادی از دانشجویان رشته های مختلف از جمله پزشکی، دندان‌پزشکی، پرستاری، فوریت، علوم‌آزمایشگاهی، اتاق‌عمل، هوشبری، بهداشت و مامایی انجام گرفت، نتایج نشان داد که مثبت ترین نگرش به رشته تحصیلی بین دانشجویان رشته‌های پزشکی و دندان-پزشکی و منفی ترین نگرش بین دانشجویان رشته بهداشت وجود دارد (١٤). Avramova و همکاران نیز انگیزه و نگرش دانشجویان سال اول دندانپزشکی را برای انتخاب حرفه دندانپزشکی مورد ارزیابی قرار دادند. نتایج مطالعه آن‌ها نشان داد که اکثر دانشجویان از انگیزه‌های خوبی برای انتخاب حرفه دندانپزشکی به عنوان شغل برخوردار هستند که شامل استقلال، امنیت مالی و اعتبار شغلی می‌باشد (۱۵). نتایج حاصل از مطالعه‌ی Beedemariam و همکاران در ارتباط با بررسی نگرش دانشجویان رشته داروسازی نسبت به آینده شغلی حرفه‌ای در کشور اتیوپی نیز نشان داد که اگرچه داروسازی انتخاب اول تعداد قابل توجهی از دانشجویان نبوده است، اما در کل آن‌ها نگرش مثبتی نسبت به این حرفه و اشتغال در داروخانه داشتند (١٦). در مطالعه‌ای که نگرش‌ها و اهداف شغلی دانشجویان MD/PhD (Medical Doctor/Doctor of Philosophy) دانشگاه پنسیلوانیا را مورد بررسی قرار داد، نتایج نشان داد که دانشجویان مورد بررسی از تحصیلات خود راضی بودند و بیشتر آن‌ها در حال برنامه‌ریزی جهت شغل‌های پژوهش محور بودند (۱۷). علت نتایج حاصل می‌تواند تاحدی ناشی از جایگاه اجتماعی رشته و تلقین جامعه بر اهمیت رشته-های پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی در مقایسه با سایر رشته‌ها باشد.

مطالعات نشان داده‌اند که عوامل مختلفی می‌توانند زمینه-ساز نگرش منفی نسبت به رشته تحصیلی و دلزدگی از تحصیل شوند (۱۸). از طرفی، همانطور که می‌دانیم، به هنگام انتخاب رشته تحصیلی و شغل فاکتورهای زیادی در تصمیم‌گیری فرد تأثیر می‌گذارد که می‌توان به تصور فرد از حرفه مذکور و برنامه‌های فرد برای آینده اشاره نمود. در ارتباط با رشته تحصیلی پرستاری در مطالعه‌ای که توسط Elibol و همکاران انجام شد، نتایج نشان داد که اغلب دانشجویان رشته پرستاری را به منظور تأمین راحت شغل انتخاب کرده‌اند که این موضوع می‌تواند روی نگرش بعدی دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی تاثیرگذار باشد (۱۹). در این راستا، پژوهش Ma و همکاران به بررسی فاکتورهای موثر بر رضایت شغلی پرستاران بیمارستان‌های کارولینای جنوبی پرداخت. نتایج نشان داد که بین رضایت شغلی و سنوات خدمت، موقعیت شغلی، برنامه بازنشستگی بیمارستان و منطقه جغرافیایی تفاوت آماری معنی‌داری وجود داشت (۲۰). در مطالعه حاضر، نتایج به دست آمده نشان داد که هرچند در کل نگرش منفی می‌باشد، اما خانم‌ها در مقایسه با آقایان نگرش مثبت‌تری به رشته‌ی تحصیلی و آینده‌ی شغلی خود دارند. در این راستا، در مطالعه قربانیان و همکاران نیز مشاهده شد که رابطه معنی‌داری بین پاسخ زنان و مردان نسبت به سازه رشته تحصیلی وجود دارد

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-02-16]
[DOI: 10.52547/dsme.8.3.32]

(۲۱). Narmadha و همکاران نیز ارتباط بین نگرش دانشجویان سال دوم رشته‌های مختلف را نسبت به علم و یادگیری و دستیابی آن‌ها به تحصیلات عالیه ارزیابی نمودند. نتایج آن‌ها نشان داد که نگرش نسبت به یادگیری در دخترها نسبت به پسرها مثبت‌تر بوده و ارتباط مثبت و معنی‌داری بین نوع نگرش نسبت به یادگیری و دستیابی به تحصیلات بالاتر وجود دارد (۲۲). در حالی که در مطالعه Hadavi و همکاران، رابطه‌ی معناداری میان جنسیت دانشجویان حاضر در جامعه آماری و نگرش آن‌ها نسبت به رشته‌ی تحصیلی و آینده‌ی شغلی شان دیده نشد (۲۳). در ارتباط با مقایسه نگرش به رشته و آینده شغلی بین دانشجویان مجرد و متاهل، مطالعه غلامی و همکاران و مختاری‌کیا و همکاران نشان داد که رابطه‌ی معناداری میان تاهل و نگرش نسبت به رشته تحصیلی و آینده-ی شغلی وجود ندارد؛ در صورتی که مطالعه عبدالله‌زاده، رابطه تاهل و بررسی انجام شده را مثبت نشان داده است (۲۶-۲٤). تفاوت گفته شده، می‌تواند حاکی از این باشد که عدم وجود ارتباط معنادار بین تاهل و موضوع مورد مطالعه در بررسی‌های ذکر شده به دلیل کم بودن تعداد افراد متاهل در این جوامع است. شایان توجه است که در کنار اینکه نگرش دانشجویان علوم آزمایشگاهی دانشگاه علوم پزشکی البرز در همه‌ی ترم-های تحصیلی مورد مطالعه نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی شان منفی بود، این نگرش منفی رابطه‌ی مستقیمی با سن دانشجویان داشت؛ به این صورت که دانشجویان مشغول به تحصیل با سن پائین‌تر نگرشی مثبت‌تر در مقایسه با دانشجویان با سن بالاتر داشتند. مطالعه‌ی قادری و همکاران که بر روی دانشجویان علوم آزمایشگاهی دانشگاه علوم پزشکی کردستان انجام گرفته بود نیز نشان داد که با افزایش سن، نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی شان منفی‌تر می گردد که از جمله دلایل آن می‌توان به این مهم اشاره کرد که دانشجویان حین کارآموزی و کارورزی به مقایسه‌ی خود از نظر جایگاه اجتماعی و جایگاه شغلی با دانشجویان و شاغلین سایر رشته‌ها می‌پردازند و همین موضوع سبب دلسردی و نیز منفی شدن نگرش آنان می‌گردد (۲۵،٤). در کل داده‌های حاصل از مطالعه حاضر نشان دهنده این موضوع است که گرچه اجبار خانواده در انتخاب رشته در جامعه مورد مطالعه تاثیر کمتری داشته است و عمده‌ی تصمیم‌گیری با توجه به آشنایی، علاقه و نمره-ی کسب شده در کنکور توسط خود اشخاص صورت گرفته است، اما بیشتر دانشجویان پیش از ورود به این رشته با اساتید، دانشجویان و شاغلین مربوط به این رشته‌ی تحصیلی مشورت نداشته‌اند.

نتایج نشان داد که اغلب دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود دیدگاه منفی داشتند و اغلب آن‌ها قبل از انتخاب رشته نسبت به رشته تحصیلی خود آگاهی لازم را نداشتند. بنابراین طراحی برنامه‌های مدون برای تقویت نگرش دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی ضروری است. در همین راستا، پیشنهاد می‌گردد که جهت شناخت بهتر رشته‌های تحصیلی در دانشگاه و در جهت بهبود دیدگاه و نگرش دانشجویان علوم آزمایشگاهی و سایر رشته‌ها نسبت به رشته‌ی تحصیلی و آینده‌ی شغلی مشاوره‌های لازم جهت آشنایی بهتر دانش‌آموزان با رشته‌های تحصیلی دانشگاهی قبل از شرکت در آزمون سراسری و تعیین رشته تحصیلی ارائه گردد. از طرفی دیگر، تضمین امنیت شغلی و نیز ایجاد جایگاه شغلی مناسب برای فارغ التحصیلان این رشته در بازار کار راهکارهایی مناسب جهت تقویت نگرش دانشجویان نسبت به آینده شغلی می‌باشد. همچنین به نظر می‌رسد که گسترش تحصیلات تکمیلی و احیای دکترای حرفه‌ای علوم آزمایشگاهی نیز نقش به‌سزایی در جهت افزایش علاقه دانشجویان به ادامه تحصیل دارد.

از جمله محدودیت‌های این مطالعه، امکان تاثیر گذاشتن همه‌گیری بیماری کووید ۱۹ بر دیدگاه دانشجویان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی بود. در واقع بعلت شرایط موجود که عمده آموزش‌ها به صورت مجازی صورت می‌گیرد، ممکن است دانشجویان نگرش منفی‌تری نسبت به رشته تحصیلی

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-02-16]

[DOI: 10.52547/dsme.8.3.32]

خود داشته باشند که این موضوع بر نتایج حاصل از تحقیق اثرگذار خواهد بود.

تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله نویسندگان از دانشجویان دانشکده پیراپزشکی، کمیته تحقیقات دانشجویی و معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی البرز جهت همکاری در این مطالعه تشکر و قدردانی می‌نمایند.

تأییدیه اخلاقی

این مقاله حاصل طرح مصوب شورای کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی البرز با کد IR.ABZUMS.REC.1399.312 می‌باشد.

تضاد منافع

هیچ گونه تعارض منافعی در پژوهش حاضر وجود ندارد.

سهم نویسندگان

آتوسا معدنی‌پور (نویسنده اول) جمع‌آوری اطلاعات، تهیه پیش‌نویس مقاله ۵۰ درصد؛ مهدیه مهرپوری (نویسنده دوم و مسئول) انجام آنالیزهای آماری، تهیه پیش‌نویس مقاله، ویرایش نهایی مقاله ۵۰ درصد.

حمایت مالی

این پژوهش با حمایت مالی دانشگاه علوم پزشکی البرز انجام شده است.

References

1. Kazemi Haki B, Ghorbaniyan N. Anesthesia students\'awareness and interest to their field of study and future career in Tabriz University of Medical Sciences. JMED. 2015; 9(4):20-7. [Persian]

2. Beik Khourmizi M, Saidi F, Khorrami F, Hadavi M. Evaluation of operating rooms students' satisfaction about their field of study and views on job future. RME. 2020; 12(1):62-9. [Persian] DOI: 10.29252/rme.12.1.62

3. Sadrarhami N, Atarod S, Kalantari S. Medical students attitude towards their field of study and future career. IJME. 2004; 4(1):76-80. [Persian]

4. Qaderi M, Sajadi S K, Vahabi A, Noori B. Evaluation of laboratory sciences students' attitude toward their field of study and future career in Kurdistan University of Medical Sciences, 2015. Zanco J Med Sci. 2016; 16(51):52-60. [Persian]

5. Ghaderi R, Dastjerdi R, Sorush Z, Mouhebati M. Influential factors in medical studentsattitudes towards studying medicine in 2002. IJME. 2003; 3(2):47-55. [Persian]

6. Zappalà G, Considine G. The influence of social and economic disadvantage in the academic performance of school students in Australia. J Sociol. 2002; 38(2): 129-48. DOI: 10.1177/144078302128756543

7. Marzban A, Marzban H. Attitudes of nurse students toward their discipline and future career in Hormozgan University of Medical Sciences. DSME. 2018; 5(2):22-32. [Persian]

8. Kusnoor AV, Falik R. Cheating in medical school: The unacknowledged ailment. South Med J. 2013; 106(8):479-83. DOI: 10.1097/SMJ.0b013e3182a14388

9. Jamali HA, Ghalenoei M. Attitudes of environmental health and occupational health students toward their discipline and future career in Qazvin University of Medical Sciences in 2012. Iran J Med Edu. 2013;13(7):541-50. [Persian]

10. Jolaee S, Mehrdad N, Bohrani N. The investigation of nursing students' opinions about their prosession and the reasons for its withdrawal in medical sciences universitiesin Tehran. Iran J Med Edu. 2006; 4(4): 21-8. [Persian]

11. Nemati S, Asgari F, Heidarzadeh A, Saberi A, Bahadouri M, Haddadi S. Priorities of medical education research based on delphi method in medical school of Guilan University of Medical

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-02-16]

[DOI: 10.52547/dsme.8.3.32]

Sciences. RME. 2012; 4(2):1-8. [Persian] DOI: 10.18869/acadpub.rme.4.2.1

12. Khammarnia M, Shokohian F, Eskandari S, Kassani A, Setoodezadeh F. Students' attitudes toward their education and job prospects in Zahedan Health School in 2015. JRUMS. 2017; 15(11):1003-14. [Persian]

13. Hasanlou H, Khazaee-Pool M. The Attitude of Students toward their field of study and future career in Zanjan University of Medical Sciences– 2016. J Med Educ Dev. 2017; 10(25):25-34. [Persian]

14. Momenyan S, Abedinipoor A, Seddighian T, Taheri L. Evaluation of attitude of students toward their discipline and its relationship with some factors of academic failure in students of Qom University of Medical Sciences in 2015. J Med Educ Dev. 2019; 11(32):68-78. [Persian] DOI: 10.29252/edcj.11.32.68

15. Avramova N, Yaneva K, Bonev B. First-year dental students' motivation and attitudes for choosing the dental profession. Acta Med Acad. 2014;43(2):113-21. DOI: 10.5644/ama2006-124.110

16. Beedemariam G, Ebro M, Ageze H, Weldegerima B, Legesse B, Tilahun G. Pharmacy students' attitude and future career choices: A survey of four public schools of pharmacy in Ethiopia. Ethiopian Pharm J. 2014; 30(1):57-63. DOI: 10.4314/epj.v30i1.6

17. Watt CD, Greeley SAW, Shea JA, Ahn J. Educational views and attitudes, and career goals of MD—PhD students at the university of pennsylvania school of medicine. Acad Med. 2005; 80(2):193-8. DOI: 10.1097/00001888-200502000-00019

18. Hejazi Y. Factors contributing to the students' selection for agricultural college. Iran Agric Ext Edu J. 2006; 2(1):41-54. [Persian]

19. Elibol E, Seren AKH. Reasons nursing students choose the nursing profession and their nursing image perceptions: A survey study. NPT. 2017;4(2):67-78.

20. Ma CC, Samuels ME, Alexander JW. Factors that influence nurses' job satisfaction. J Nurs Adm. 2003; 33(5):293-9. DOI: 10.1097/00005110-200305000-00005

21. Gorbanian N, Kazemi HB. Anesthesia students' awareness and interest to their field of study and future career in Tabriz University of Medical Sciences. J Med Edu Dev. 2015; 9(4):19-27.

22. Narmadha U, Chamundeswari S. Attitude towards learning of science and academic achievement in science among students at the secondary level. J Sociol Res. 2013; 4(2):114. DOI: 10.5296/jsr.v4i2.3910

23. Hadavi M, Esmaeili S. The satisfaction rate of the anesthesia students about their educational field and their attitude towards future job perspectives in 2012. JRUMS. 2014; 13(7):609-18. [Persian]

24. Gholami A, Hesari B, Gazerani A, Ardameh M, Khani I, Boloki H, et al. Attitude of students toward their field of study and future career in Neyshabur University of Medical Sciences. J Neyshabur Univ Med Sci. 2016; 4(1):9-16. [Persian]

25. Mokhtari Kia A, Asadi Piri Z, Ghasempour S, Alaei R, Nouraei Motlagh S, Bakhtiar K. Attitude of public health students towards their field of study and future professions in Lorestan University of Medical Sciences. Iran J Med Edu. 2019; 19:519-29. [Persian]

26. Abdollahzadeh F, Lotfi M, Mirza Aghazadeh A, Etebari Asl Z. Attitude of operating room students towards their field of study. IJN. 2014; 27(90):65-72. [Persian] DOI: 10.29252/ijn.27.90.91.65

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-02-16]

[DOI: 10.52547/dsme.8.3.32]

Assessment of laboratory sciences students' attitude toward their field of study and future career in Alborz University of Medical Sciences, 2021

Atousa Maadani Pour[1], Mahdieh Mehrpouri[2]

1- BSc Student, Laboratory Sciences, Student Research Committee, Alborz University of Medical Sciences, Karaj, Iran.
2- Department of Laboratory Sciences, Faculty of Allied Medical Sciences, Alborz University of Medical Sciences, Karaj, Iran

Abstract

Introduction: The students are one of the most valuable assets of any country, and their attitude toward their field of study and future career can be used as a good guide to improve the quality of educational services. The aim of this study was to determine the laboratory sciences students' attitude toward their field of study and future career in Alborz University of Medical Sciences.

Methods: This cross-sectional descriptive study was performed on 117 laboratory science students using census sampling technique. Questionnaires including demographic questions and main research questions were used to collect data. To analyze the collected data, SPSS software, descriptive statistics, t-test, ANOVA and correlation analysis were used.

Results: The average of student's age was 20.66±1.43, which 29.1% were male and 70.9% were female. Average score of student's attitude towards field of study was 42.59±8.19 (P-Value<0.05), 43% had a positive attitude and 57% had a negative attitude towards their field of study. Also, average score of student's attitude towards future career was 13.45±3.50 (P-Value<0.000), 35.1% of students had a positive attitudes and 64.9% had a negative attitudes towards future careers.

Conclusion: According to the results, most students didn't have the necessary awareness about their field of study. In order to better understand and to improve the students' perspectives, necessary counseling should be provided to get better acquainted with the university majors. Also, ensuring job security and creating suitable job position for graduates of this field are appropriate strategies to strengthen students' attitudes towards their future careers.

Keywords: Attitude, Field of Study, Future Career, Laboratory Sciences.

Correspondence:
Mahdieh Mehrpouri, Department of Laboratory Sciences, Faculty of Allied Medical Sciences, Alborz University of Medical Sciences, Karaj, Iran.

ORCID : 0000-0001-7259-4811

Email : mahdiyemehrpoori@gmail.com

Original Article
Received: 7/6/2021 **Accepted**: 2021/9/26

Citation: Maadanipour A, Mehrpouri M. Assessment of laboratory sciences students' attitude toward their field of student and future career in Alborz University of Medical Sciences, 2021. DSME. 2021; 8(3):32-41.

© 2021 The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-02-16]

[DOI: 10.52547/dsme.8.3.32]